

5.2.2013

Kaupunginhallitus
(Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus)

Kaupunkisuunnitteluviraston lausunto poikkeamishakemuksesta

HEL 2012-013246 T 10 04 01

Rakvv 52-2584-12-S

Hakija

HKL Rakennusyksikkö (jättöpäivämäärä 9.8.2012)

Rakennuspaikka

52. kaupunginosan (Suomenlinna) Töölön kylässä oleva tila RN:o 6:3
(Iso-Mustasaari, lauttalaituri)

Haettu toimenpide

Matkustajaterminaalikatoksen (65 k-m²) rakentaminen ranta-alueelle,
jolla ei ole asemakaavaa.

Hakija perustelee hakemustaan sillä, että terminaalikatos siihen
liittyvine aitauksineen on välttämätön tulevan ja lähtevän
matkustajaliikenteen ohjaamiseksi.

Säännökset, joista poiketaan

Hakemus koskee ranta-aluetta, jolla ei ole asemakaavaa tai sellaista
oikeusvaikutteista yleiskaavaa, jossa on erityisesti määrätty
yleiskaavan tai sen osan käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen
perusteena. Haettu toimenpide on siten vastoin maankäyttö- ja
rakennuslain 72 §:n 1 (ja 2) momenttia.

Selostus

Suomenlinna on Museoviraston inventoinnissa (RKY) sisällytetty
valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen
luetteloon.

Alue on ranta-aluetta, jolla ei ole asemakaavaa. Helsingin yleiskaava
2002:ssa (kaupunginvaltuusto 26.11.2003) alue on Unescon

5.2.2013

maailmanperintöaluetta. Maakuntakaavassa alue on taajamatoimintojen aluetta, kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeää aluetta sekä UNESCO:n maailmanperintökohde.

Matkustajaterminaalikatos korvaa nykyisen matkustajaterminaalikatoksen.

Hakijan tarkoituksena on selkiyttää matkustajien reittejä lauttaan.

Haettu toimenpide on laadittavan asemakaavan tavoitteiden mukainen.

Saadut lausunnot

Museovirasto (20.9.2012) toteaa lausunnossaan, että matkustajaterminaalikatos sijoittuu Iso-Mustasaaren pohjoisrantaan nykyisestä katoksesta länteen, rantamuurin ja rannan puurivistön väliin. Rakennus näkyy erityisesti pohjoiseen merelle. Rantanäkymässä se asettuu Rantakasarmen jatkeena olevan muurin ja C2-rakennuksen kohdalle. Saapuvien ja lähtevien matkustajien liikennejärjestelyjä on eriytetty tekemällä aidattu odotusalue terminaalin itäpäädyn puolelle. Sijainti vaikuttaa toimivalta. Rakennus on teräsrakenteinen ja pääosin lasiseinäinen katos. Moderni arkkitehtuuri jatkaa saarten viime vuosikymmenten uudisrakennusten perinnettä. On tärkeää, että katoksen seinät toteutetaan mahdollisimman läpinäkyvänä. Erityistä huomiota tulee kiinnittää terminaalin ja aitarakenteiden yksityiskohtien eleettömyyteen. Edellä olevin huomioin Museovirasto puoltaa poikkeamisluvan myöntämistä uudisrakennukselle.

Kaupunkikuvaneuvottelukunta käsitteli hanketta kokouksessaan 22.8.2012.

Kaupunkineuvottelukunta ei ottanut kantaa rakennuksen kokoon tai sisäisiin toiminnallisiin järjestelyihin. Sen sijaan neuvottelukunta tarkasteli rakennuksen arkkitehtuuria ja ympäristön järjestelyä. Rakennuksen metroasemamainen ulkoasu on turhan kaukana Suomenlinnalle ominaisista, paikan luonteen huomioonottavista uudisrakennuskohteista. Assosiaatio liikenteeseen liittyvästä rakennuksesta on mahdollinen mutta hallittu. Suora viittaus metroasemaan ei ole suotava. Rakennuksen tulee olla läpinäkyvä, mutta detaljeiltaan ajattomalla tavalla. Arkkitehtuurin tulee olla eleetöntä ja kestävää tai erityisen hyvin Suomenlinnan erityispiirteisiin ja paikkaan sopivaa. Suunnitelmissa tulee ottaa huomioon terminaalin tarvitsemat infotaulut yms.

Rakennuksen sijoitus on onnistunut mutta ympäristön käsittely vaikuttaa hajanaiselta ja keskeneräiseltä. Odotusalueita rajaavien aitojen tulee olla luonteeltaan ohjaavia, ei niinkään estäviä.

5.2.2013

Odotusalueiden kalusteet, penkit ja roskakorit on otettava jo suunnittelussa huomioon. Havainnekuvassa näkyvän pensasaidan paikka ei hahmottunut asemapiirroksesta. Tukimuuri on suunniteltava huolellisesti oleviin muureihin sopivaksi ja nyt keskelle laituria sijoitetut jäteastiat integroitava siihen tai sijoitettava muuten vähemmän keskeiselle paikalle.

Lausuntonaan neuvottelukunta ei puolla rakennuksen arkkitehtuuria ja ympäristöjärjestelyjä esitetyssä muodossaan mutta puoltaa uutta lauttaterminaalia ja esittää, että poikkeamispäätöshakemus laitettaisiin pikimmiten vireille.

Osallisten kuuleminen

Hakemuksesta on tiedotettu naapureille kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston kirjeellä (13.12.2012). Heille on varattu tilaisuus kirjallisen muistutuksen tekemiseen. Muistutuksia ei ole esitetty. Laajempi kuuleminen ei ole tarpeen, koska poikkeamisella ei ole vaikutuksia laajemmalle.

Lausunto

Kaupunkisuunnitteluvirasto toteaa, että Suomenlinna on 850 asukkaan kaupunginosa. Kulku mantereelle tapahtuu pääasiassa lauttaliikenteellä. Matkustajaterminaali on välttämätön matkustusmukavuuden ja -logistiikan parantamiseksi. Suunnitelmia on kehitetty kaupunkikuvaneuvottelukunnan lausunto huomioden. Historialliseen ympäristöön sijoitettavan uuden arkkitehtuurin on oltava eleetöntä ja kestäväää tai erityisen hyvin Suomenlinnan erityispiirteisiin ja paikkaan sopivaa. Suunnitelmissa on huomioitava tarvittavat infotaulut. Jäteastiat on sijoitettava huomaamattomasti.

Poikkeamisen erityinen syy on alueen palvelutason ylläpitäminen.

Haettu toimenpide ei aiheuta haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle taikka alueiden käytön muulle järjestämiselle, eikä vaikeuta luonnonsuojelun taikka rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista edellyttäen, että noudatetaan 10.10.2012 päivättyä suunnitelmaa. Haettu toimenpide ei myöskään johda vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen eikä muutoin aiheuta merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

Kaupunkisuunnitteluvirasto puoltaa hakemusta edellyttäen, että terminaalin arkkitehtuuri on eleetöntä ja kestäväää tai erityisen hyvin Suomenlinnan erityispiirteisiin ja paikkaan sopivaa ja että suunnitelmissa huomioidaan tarvittavat infotaulut ja että jäteastiat sijoitetaan huomaamattomasti.

Lisätiedot

Janne Prokkola, arkkitehti, puhelin: 310 37233

Postiosoite
PL 2100
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunkisuunnittelu@hel.fi

Käyntiosoite
Kansakoulukatu 3
Helsinki 10
www.hel.fi/kaupunkisuunnittelu

Puhelin
+358 9 310 1673
Faksi
+358 9 310 37378

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

5.2.2013

janne.prokkola(a)hel.fi

KAUPUNKISUUNNITTELUVIRASTO

Mikko Aho
virastopäällikkö

Annukka Lindroos
asemakaava-arkkitehti

Liitteet

1 [Ote Yleiskaava 2002:sta](#)

Tiedoksi

Rakennusvalvontavirasto